

Az 1844-es demokrata párti elnökjelölő konvención kezdetben alelnökjelöltnek tekintették, csak hét sikertelen szavazás után vetették fel a nevet, s a kilencedik szavazáskor állt mellé a többség. Míg ellenfele, a whig párti Henry Clay ellenezte Texas tervezett annexióját, Polk nyíltan meghirdette a területi terjeszkedés népszerű programját: Oregon „visszafoglalását” és Texas „visszacsatolását”. Az amerikai választók pedig egyre nagyobb arányban támogatták a „nyilvánvaló elrendeltetés” ideológiáját, mely szerint az Egyesült Államoknak ki kell terjesztenie hatalmát egészen a Csendes-óceánig.

Polk bejelentette, hogy csak egyetlen elnöki időszakot vállal, majd négy célt tűzött ki kormánya elé: a vámcsökkenést, a független kincstár visszaállítását, az Oregon-kérdés megoldását és Kalifornia megszerzését. 1846-ra az első két célt már el is érte: aláírta mind a pénzügyminiszteréről elnevezett Walker-féle vámok törvényét, mind a Van Buren elnök által 1840-ben létrehozott, magánbankoktól független kincstárt visszaállító törvényt.

Az Oregon-kérdés megoldása már nem volt ilyen egyszerű. Az Alaszka, Kalifornia és a Sziklás-hegység által határolt hatalmas terület 1818 óta brit-amerikai közös birtoknak számított. A londoni

Életét teljesen kitöltötte a politika, szinte semmi mással nem foglalkozott. Nem volt humorérzéke, a munka megszálltjaként önmagától és másoktól egyaránt maximális teljesítményt követelt. Nem volt vonzó, karizmatikus személyiség, de határozott, céltudatos és hatékony vezetőnek bizonyult. Megállapította, hogy ő a legkeményebben dolgozó ember az egész országban, s bármilyen nagyképűen is hangzik az efféle kijelentés, életrajzírói szerint igazat mondott.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK 11. ELNÖKE

JAMES K. POLK

1845. MÁRCIUS 4.—1849. MÁRCIUS 4.

ANDREW JACKSON MIND POLK APJÁNAK, MIND NAGYAPJÁNAK JÓ BARÁTJA VOLT. NEM CSODA, HOGY POLK TENNESSEE KÉPVISELŐHÁZÁBAN, AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KÉPVISELŐHÁZÁBAN ÉS TENNESSEE KORMÁNYZÓJÁKÉNT IS JACKSON EGYIK LEGHŰSÉGESEBB TÁMOGATÓJÁNAK SZÁMÍTOTT. ÁLLÍTÓLAG MÉG LEENDŐ FELESÉGÉRE IS AZ IDŐS ELNÖK HÍVTA FEL A FIGYELMÉT. MIVEL JACKSONT „ÖREG HIKORI” NÉVEN EMLEGETTÉK, POLK AZ „IFJÚ HIKORI” BECENEVET KAPTA – BÁR A VISSZAFOGOTTAN, HIDEGEN ÉS FORMÁLISAN VISELKEDŐ FIATALEMBERNEK JÓVAL KEVESEBB BARÁTJA VOLT, MINT AZ ÖREG JACKSONNAK.

kormány hajlandó lett volna a Columbia folyó mentén kijelölni a határt, a terjeszkedés szélsőségesebb amerikai hívei viszont egész Oregont az Egyesült Államokhoz szertették volna csatolni. Polk felajánlotta a brit nagykövetnek Oregon felosztását a 49. szélességi fok mentén, s miután ezt a nagykövet elutasította, „blöffölni” kezdett: fenyegető gesztusokat tett, s 1846 áprilisában aláírta a Kongresszus határozatát, mely szerint Oregon nem tekintik többé brit-amerikai közös birtoknak. A londoni kormány nem akart háborút vívni a népszerűtlen Hudson-öböl Társaság kereskedelmi jogainak védelmében, s 1846. június 15-én

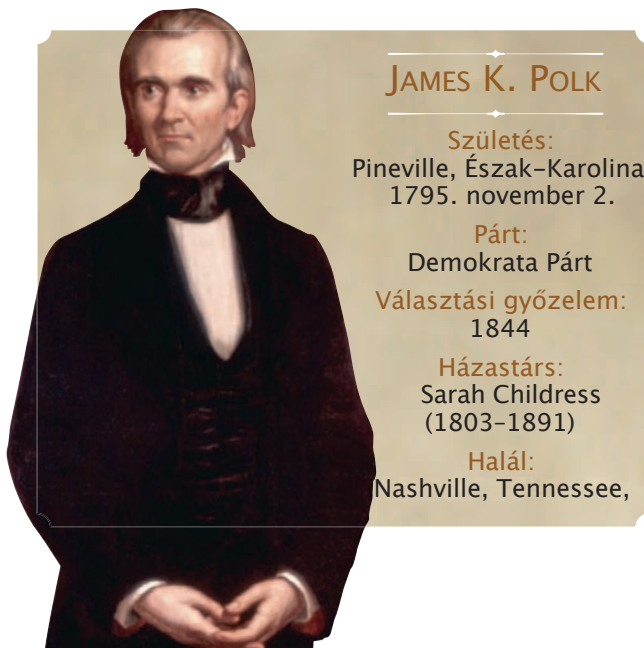
az amerikai Szenátus ratifikálhatta a nemzetközi szerződést, amellyel Oregont kettéosztották a 49. szélességi fok mentén. Vancouver-szigetet viszont brit kézen hagyták, mert a Hudson-öböl Társaság oda költözött át.

Polk ezután a csendes-óceáni kereskedelemhez nélkülözhetetlen, de Mexikóhoz tartozó Kaliforniát akarta megszerezni hazájának. Megpróbálta megfélemlíteni Mexikót: felvonultatta az amerikai hadsereget Texas határára, s a haditengerészetet felkészítette Kalifornia elfoglalására, az ottani lakosságot pedig lázadásra ösztönözte. Majd 25 millió dollárt ígért a mexikói kormánynak, s felajánlotta,

hogy kifizeti Mexikó tartozásait az amerikai hitelezőknek. A mexikóiaknak azonban eszük ágában sem volt beleegyezni országuk megcsönkítésébe. Polk elszánta magát a háborúra, s már csak a megfelelő ürügyet várta. Végül a mexikóiak megtették neki azt a „szívességet”, hogy 1846. április 24-én rátámadtak egy amerikai őrjáratra a Nueces és a Rio Grande folyók között. Polk (némi csúsztatással) bejelentette, hogy „Mexikó amerikai vért ontott amerikai területen”, s kezdetét vette az amerikai-mexikói háború (1846–48).

Az amerikai hadseregek mindenhol győzelmet arattak, s 1847 szeptemberére benyomultak Mexikóvárosba is. Ezzel a háború véget ért. A Guadalupe Hidalgó-i békeszerződéssel (1848) Mexikó átadta Kaliforniát, Új-Mexikót, elismerte a Rio Grandét Texas határának, cserébe az Egyesült Államok 18 250 000 dollárt fizetett. Polk elégedetten távozatott a Fehér Házból: több mint 50%-kal növelte meg hazája területét. Ám a négy éven át tartó, megfeszített munka olyannyira legyengítette szervezetét, hogy csak három hónappal élte túl elnökségét.

Még alá sem írták a békét, amikor Kaliforniában rábukantak a világ legnagyobb aranylelőhelyére. Polk ebben saját politikája igazolását látta: azon a vidéken, ahol a spanyol felfedezők évszázadokon át hiába kutattak nemesfémek után, alig jelentek meg az Egyesült Államok polgárai, máris pusztá kézzel gyűjtetik össze az aranyat! 1848. december 5-i elnöki bejelentését követően kirobbant a világ legnagyobb aranyláza, és Kalifornia népessége néhány hónapon belül százezer fővel gyarapodott. A kaliforniai bányákból tíz éven belül harmincszor annyit érő aranyat bányásztak ki, mint amennyit a Mexikótól elcsatolt területek fejében az Egyesült Államok kifizetett. ♦

JAMES K. POLK

Születés:
Pineville, Észak-Karolina,
1795. november 2.

Párt:
Demokrata Párt

Választási győzelem:
1844

Házastárs:
Sarah Childress
(1803–1891)

Halál:
Nashville, Tennessee,